

Dnr 2015-62-3.5.1

Yttrande
7 maj 2015

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Slutbetänkande av Konkurrenskraftsutredningen

SOU 2015:15

SAMMANFATTNING

Sedan Sveriges inträde i EU har stora delar av jordbruks- och trädgårdsnäringarna uppvisat sjunkande produktionsnivåer. Mot denna bakgrund fick utredningen i uppdrag att utreda möjligheterna för en framtida livskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion. I uppdraget har ingått att ta fram förslag till strategi och åtgärder för en livskraftig produktion. Sammanfattningsvis anser Konjunkturinstitutet att:

- Det saknas en analys av de samhälleliga för- och nackdelarna med produktionsmål för separata näringar.
- Förslagen om att beakta konsekvenser på näringarnas konkurrenskraft och att inom EU verka för lika tillämpning av djurlagsstiftningen är motiverade.
- Förslaget om att fördela mer offentliga medel till behovsdriven forskning är tveksamt.
- Argumentet om utsläppsläckage används missvisande.

SAKNAS ANALYS KRING FÖR- OCH NACKDELAR MED PRODUKTIONSMÅL

Utredningen ger en rad förslag i syfte att förbättra jordbruks- och trädgårdsnäringarnas konkurrenskraft. Dessa utformas dock inte enbart för att förbättra konkurrenskraften utan även för att nå ett tänkt framtida produktionsmål för dessa näringar, "... att deras produktion ska öka väsentlig till 2030." (sid 157). Anläggandet av ett sådant produktionsmål är i enlighet med utredningsdirektiven. KI saknar dock en analys kring för- och nackdelarna med denna typ av produktionsmål för separata näringar samt en motivering för varför just denna målnivå kan anses vara välavvägd.

VIKTIGT ATT BEAKTA KONSEKVENSER PÅ KONKURRENSKRAFTEN

KI ställer sig positiv till flera av utredningens förslag, såsom att man vid utformning av beskattning och nationella miljö- och djurhållningskrav även ska beakta konsekvenser på jordbruks- och trädgårdsnäringarnas konkurrenskraft, att regeringen verkar för likvärdig tillämpning av djurskyddslagstiftningen inom EU, att utreda konsekvenserna av

att ändra jordförvärvslagstiftningen så att aktiebolag lättare kan köpa mark och att full avtalsfrihet ska råda vid fastställande av arrendeavgiften.

TVEKSAMT MED MER OFFENTLIGA MEDEL TILL BEHOVSDRIVEN FORSKNING

KI ställer sig mer tveksam till andra av utredningens förslag, däribland att mer offentliga medel fördelas till behovsdriven forskning för att stärka nämnda näringars konkurrenskraft respektive utbildningsinsatser för att öka näringsidkarnas kunskap om bland annat riskhantering och ledarskap. Offentliga medel har en värdefull alternativ användning. KI saknar härvidlag en analys av var offentliga satsningar gör störst samhällliga nytta.

ARGUMENTET OM UTSLÄPPSLÄCKAGE ÄR MISSVISANDE

KI noterar att utredningen använder argumentet om så kallat utsläppsläckage slentrianmässigt och på ett missvisande sätt. Utredningen skriver (sid 157) att ”Eftersom den svenska produktionen (i synnerhet animalieproduktionen) har lägre klimatpåverkan än många konkurrentländer medför en ökad import att de globala utsläppen av växthusgaserna ökar.” Denna syn beaktar inte existensen av EU:s klimatpolitik.

Basen för utredningens påstående torde vara de förhållanden att svensk elproduktion har låga koldioxidutsläpp och att jordbruks- och trädgårdsnäringarna användning av fossila bränslen är lägre än i många konkurrentländer. Flytt av produktion från Sverige till ett annat EU-land har dock ingen direkt påverkan på de globala utsläppen. Detta eftersom EU har lagt fast kvantitativa mål för unionens samlade utsläpp för en lång tid framåt och delat upp detta utsläppsutrymme mellan EU ETS och medlemsländerna. Utsläppen från EU ETS blir lika med totala mängden utsläppsätter. Vidare leder ökade utsläpp i ett land till följd av ökad användning fossila bränslen inom dess jordbruksnäring endast till att landet behöver inducera andra inhemska aktiviteter att minska sina utsläpp ytterligare så att landets utsläpp hålls vid målnivån. Alternativt kan landet köpa utsläppsutrymme av annat EU-land, återigen med slutresultatet att EU:s samlade utsläpp hålls konstanta. Ovanstående gäller oavsett hur koldioxidintensiva de berörda ländernas jordbrukssektorer är. Den typ av läckageargument som utredningen lutar sig mot är endast giltigt när aktiviteter under EU:s utsläppstak flyttar till länder som inte har kvantitativa utsläppsmål.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Mats Dillén. Föredragande har varit Björn Carlén.

Mats Dillén

Björn Carlén